

Informace ze zdravotnictví Libereckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
24. 8. 2012

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Libereckém kraji v roce 2011

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Liberecký Region in 2011*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Libereckém kraji v roce 2011 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Liberecký region in 2011 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péče v oboru PNE byla téměř rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 12 zdravotnických zařízení. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 8,57 lékařů a 21,50 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byli v kraji 2,0 lékaři (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 51 179 obyvatel (ČR 30 515).

V ordinacích PNE bylo provedeno 41 943 ošetření – vyšetření, pokles téměř o 11 % (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 894 ošetření (ČR 5 051). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře v posledních třech letech mírně klesá, stejně se vyvíjí ukazatel i v Libereckém kraji.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2011 bylo pod stálým lékařským dohledem 15 268 osob (z toho 45 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 348, v ČR pak 582. Nejčastější příčinou dispenzarizace (40 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 140 pacientů (ČR 253), nejvíce v okrese Jablonec nad Nisou (356) a Semily (137). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 1 614 mužů a 2 171 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Semily (221). Okres Česká Lípa a okres Liberec byl výrazně nižší než krajský průměr (86). Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých (celkem 48 chlapců a 45 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (23 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (34 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (37 %), stupeň 4-těžké perzistující (6 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých let, mimo jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem, kde došlo k nárůstu o 17 % v porovnání s minulým rokem.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 2 705 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů celkem 2 131 osob, tj. nárůst téměř o 7 % oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2011 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12.3.2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 581 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2011 byli děti ve stáří 11 let (46 %), novorozenci (29 %), ostatní osoby (20 %) a děti ve stáří 2 let (5 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 29 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2011 celkem vč. smluvních úvazků 3,00 lékařů a 8,00 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 717 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje se nezměnila, činila 10,8 dnů (ČR 8,4 dnů). Využití lůžek ve dnech bylo 266,5 (ČR 238,3). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12.2011 celkem vč. smluvních úvazků 10,56 lékařů a 37,88 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 39,4 dne při využití lůžek ve dnech 304,2 (ČR 267).

Značky v tabulkách

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové

Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové

tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322

e-mail: drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

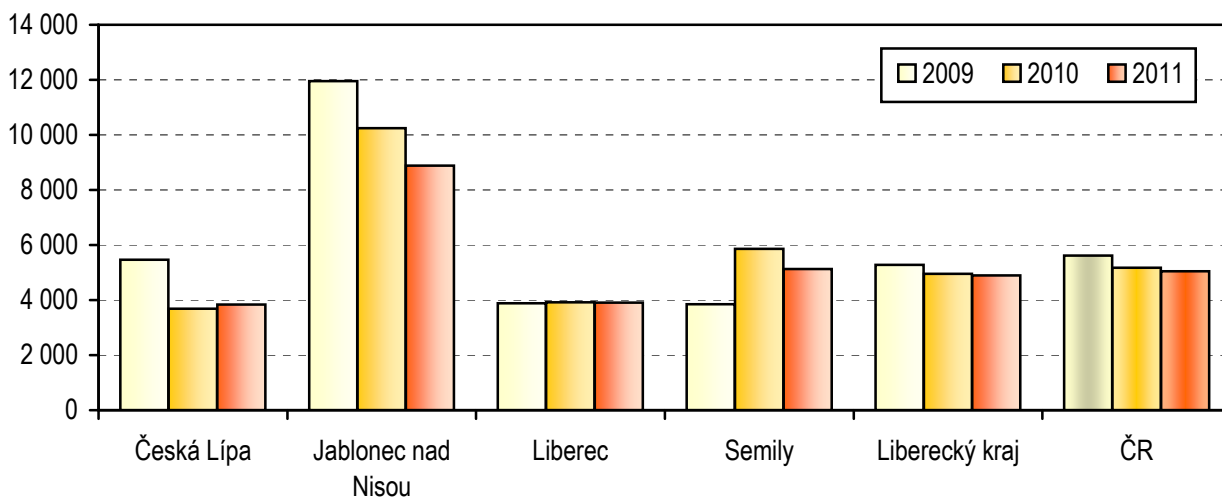
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu zdravotnických zařízení a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	4,67	54,49	14,45	21 125	581	50,37	4 523,6
Samostatné ordinace lékařů specialistů	4	3,50	40,84	6,30	19 280	-	45,97	5 508,6
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,40	4,67	0,75	1 538	-	3,67	3 845,0
Liberecký kraj	12	8,57	100,00	21,50	41 943	581	100,00	4 894,2
dle území (okresu)								
Česká Lípa	2	2,50	29,17	8,30	9 596	255	22,88	3 838,4
Jablonec nad Nisou	2	1,40	16,34	4,75	12 438	-	29,65	8 884,3
Liberec	5	3,30	38,51	5,40	12 884	298	30,72	3 904,2
Semily	3	1,37	15,99	3,05	7 025	28	16,75	5 127,7
Liberecký kraj	12	8,57	100,00	21,50	41 943	581	100,00	4 894,2
Česká republika	306	344,27	x	578,14	1 738 990	16 718	x	5 051,2

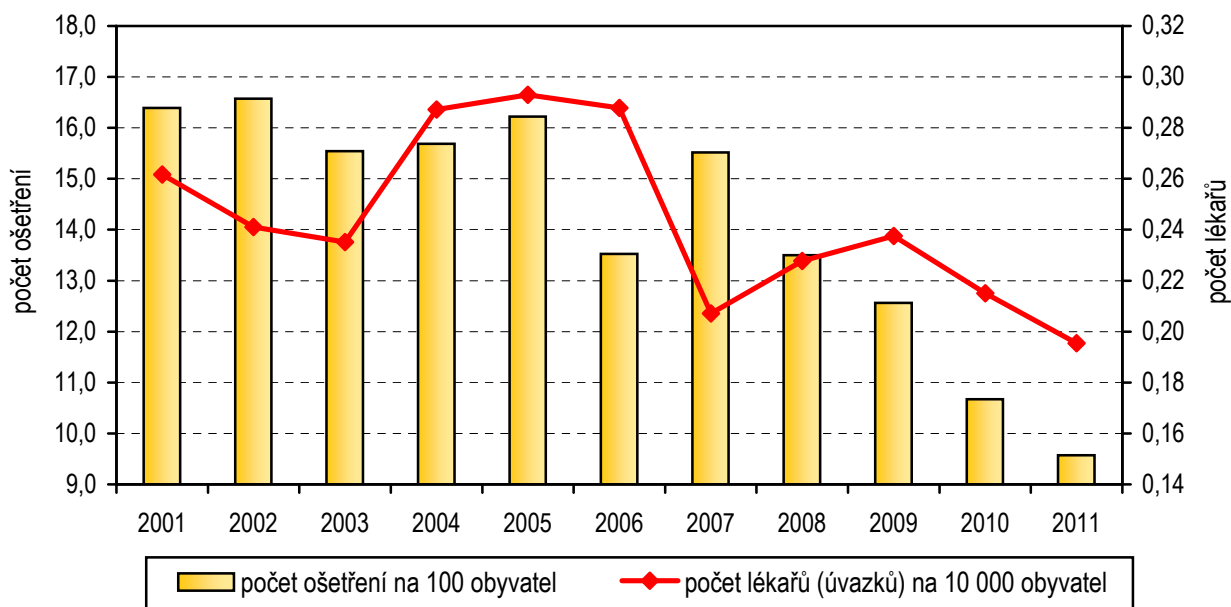
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

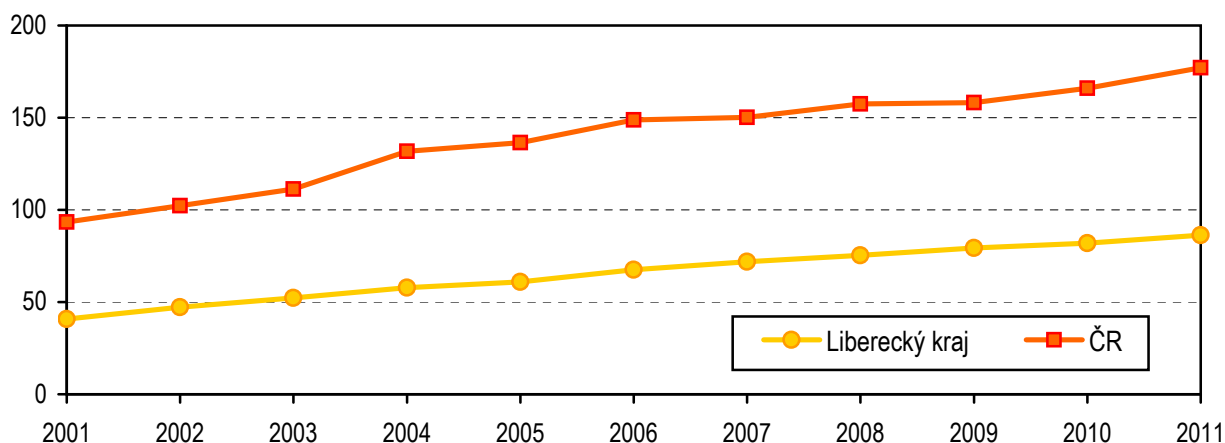
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2009–2011

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2001–2011

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2001–2011

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	597	193	-	149	53	13,61	16,15
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	64	24	-	21	12	1,46	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	252	130	-	16	13	5,75	3,56
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	1 666	706	-	598	391	37,98	56,27
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	6 116	2 506	-	359	220	139,44	253,43
stadium 0 - rizikové	507	231	-	23	17	11,56	53,39
stadium 1 - lehké	1 601	670	-	104	57	36,50	60,85
stadium 2 - střední	2 228	945	-	129	80	50,80	79,92
stadium 3 - těžké	1 256	505	-	72	52	28,64	43,53
stadium 4 - velmi těžké	524	155	-	31	14	11,95	15,75
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	3 785	2 171	93	156	196	86,30	177,03
stupeň 1 - intermitentní	880	463	47	20	24	20,06	47,76
stupeň 2 - lehké perzistující	1 298	790	35	59	88	29,59	65,84
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 411	806	8	72	70	32,17	50,05
stupeň 4 - těžké perzistující	196	112	3	5	14	4,47	13,40
Bronchiectázie (J47)	178	55	-	2	4	4,06	4,67
Sarkoidóza (D86.0,2)	415	243	-	18	23	9,46	8,29
Pneumoniózy (J60–J66)	57	20	-	1	1	1,30	11,26
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	260	123	-	26	24	5,93	7,39
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	302	105	1	26	18	6,89	8,08
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	234	101	-	14	13	5,34	9,01
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 342	515	2	104	71	30,60	25,62
Celkem	15 268	6 892	96	1 490	1 039	348,11	582,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Česká Lípa	237	6	437	22	1 035
Jablonec nad Nisou	874	-	186	-	234
Liberec	390	-	222	12	117
Semily	298	-	61	2	745
Liberecký kraj	1 799	6	906	36	2 131
ČR	24 871	172	22 776	1 056	134 062

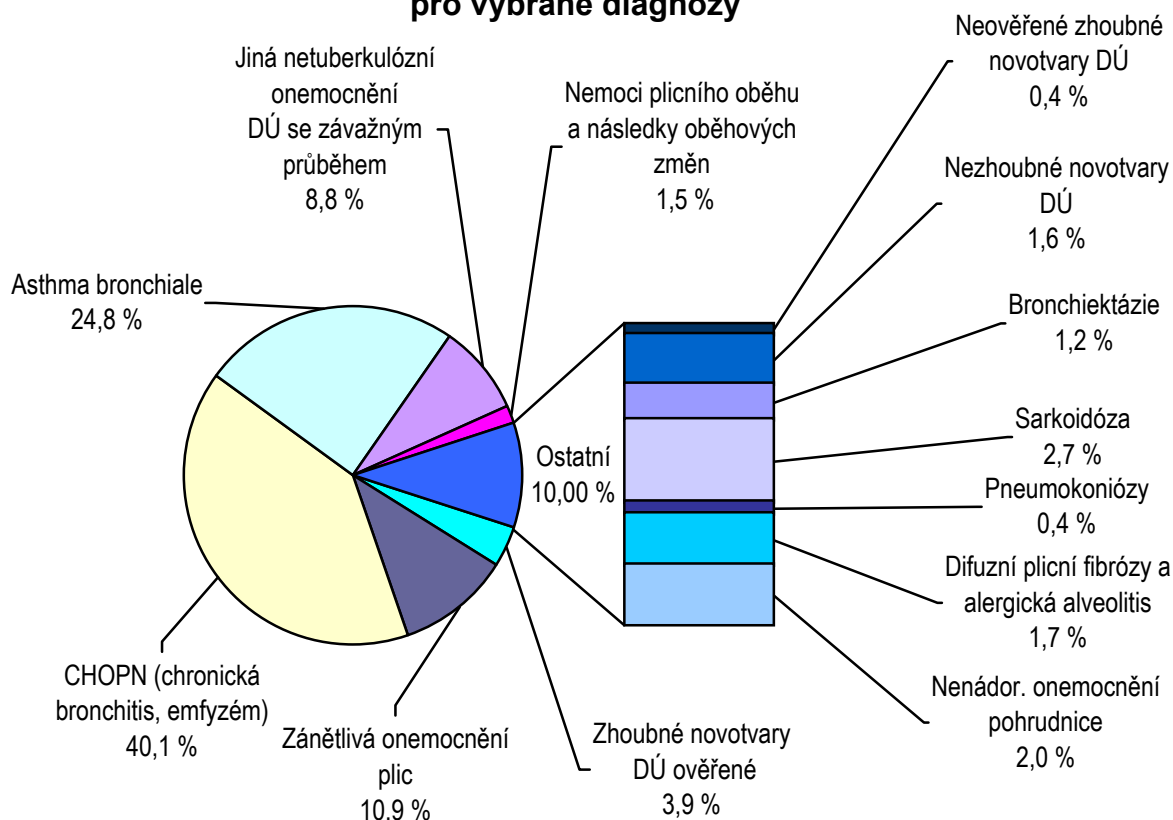
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	42	2	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	3,00	221,79	10,56	76,04
ZPBD ²⁾ celkem	8,00	562,91	37,88	341,43
Průměrný počet stanovených lůžek	29,00	1 425,74	157,00	1 458,97
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	21,2	930,8	130,9	1 067,1
na 1 lékaře	7,1	4,3	12,1	13,7
Počet lékařů na 100 lůžek	10,34	15,96	6,73	5,33
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	27,59	40,50	24,13	23,93
Počet hospitalizovaných	717	40 556	1 214	11 012
Nemocniční letalita	93,4	72,7	50,3	54,2
Využití lůžek ve dnech	266,5	238,3	304,2	267,0
Průměrná ošetrovací doba	10,8	8,4	39,4	35,4
Prostoj lůžek ³⁾	3,6	2,8	6,7	9,6

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Krajská nemocnice Liberec, a.s.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Léčebna respiračních nemocí, Cvikov

Léčebna TRN, dětské oddělení, Cvikov